

תוכן עניינים - 59

- 1 **שלום רב**
- 1 **לבקר בגבעת חומרה**
- 2 **לגדל רותם בגינה**
- 2 **לדבר עם ילדים על התאמת צמחים למדבר**

טריק נולד למשפחה בריטית בת לתרבות הרומאית, בכפר בבריטניה שנקרא בנאווס, אשר לא ידוע היכן מקומו, ומניחים כי הוא מצוי בשפך הנהר סוורן. אביו היה קלפורניוס, אזרח רומאי, בן למשפחה נוצרית דתית. בהיותו בן שש עשרה נשבה פטריק על ידי שודדים אירים, אשר פשטו על כפרו ולקחו בשבי אלפי אנשים. פטריק נמכר כעבד באירלנד.

לפני שביו לא היה פטריק אדוק בדתו, אך שביו חיזק את אמונתו. שש שנים היה עבד, ועסק במיוחד בעבודה כרועה. במהלך התבודדותו עם הצאן נתגלו לפטריק, לפי המסורת הנוצרית, חזיונות דתיים, אשר עודדו אותו להימלט מן השבי. הוא נמלט מן השבי בגיל עשרים ושתים ושב לבריטניה על מנת להתאחד עם משפחתו. בשנים אלו הייתה בריטניה נתונה במהומה ובתוהו ובוהו, בעקבות עויבת הצבא הרומי בשנת 407 והתמוטטות השלטון הרומי המרכזי בשנת 410. הנצרות נסוגה בפני פולשים סקסונים פגנים. לפי המסורת הנוצרית, חזיון שנגלה לפטריק בחלום ציווה עליו להמשיך ולהפיץ את הנצרות באירלנד וכך להחזיר לשוביו טובה תחת רעה. לאחר שהכשיר עצמו במשך שנים עשרה שנים, שב פטריק לאירלנד, כפי הנראה בשנת 462 לספירה. (יש מחלוקת בדבר התאריך המדויק, והוא נע בין 432 לספירה ו-462 לספירה). אירלנד הייתה עדיין ברובה עובדת אלילים, אם כי לפטריק קדמו מיסיונרים כפלאדיוס, אשר פעל בתחילת המאה החמישית באירלנד, אך אין לדעת מה היה היקף הצלחתו כמיסיונר.

הצלחתו של פטריק הייתה מהירה והחלטית. הוא ארגן את הנוצרים המעטים שנמצאו כבר באי, ניצר את ממלכות עובדי האלילים, והפך את הכנסייה הנוצרית של אירלנד לחלק בלתי נפרד מן הכנסייה הנוצרית באירופה, שמרכזה ברומא. הנוצרים המעטים שהיו באירלנד עם בואו היו מרוכזים בדרומה של המדינה, ולכן פעל פטריק במיוחד במחוזות אלסטר וקונכט בצפון ובמערב, אשר שם לא היה כל ידע על הנצרות. היו אלה מאמציו של פטריק אשר העלו את אירלנד על המסלול לקראת היותה מדינה נוצרית, אם כי תחלופה עוד כמה שנה בטרם תדביר הנצרות את הדתות המתחרות באי.

פטריק ייסד מנזרים רבים, אשר הפרידו בין נזירים ונזירות. היה זה בסיס לתנועה שפרחה באירלנד באופן בו לא פרחו באף מקום אחר באירופה.

פטריק היה בין ההוגים הראשונים אשר תמכו בביטולה של העבדות.

לפי האמונה הנוצרית הרווחת, הישג מופלא נוסף המיוחס לפטריק הוא גירושם של כל הנחשים מאירלנד, אם כי יש המייחסים זאת לשינוי אקלים, ויש הטוענים כי מדובר למעשה באלגוריה לכך שגירש את הכוהנים הדוראידים מן האי.

שלום רב,

יום פטריק הקדוש (באירית, Lá Fhéile Pádraig; באנגלית: Saint Patrick's Day) הוא חג נוצרי-אירי הנחוג מידי שנה ב-17 במרץ לזכרו של הקדוש הנוצרי פטריק הנחשב לקדוש המגן של אירלנד, צפון אירלנד, טריטוריית מונטסראט ופרובינציית ניופאונדלנד ולברדרו שבקנדה.

החג נחוג על ידי צאצאים של אירים גם במדינות רבות אחרות בעולם, ובעיקר בארצות הברית. החג נחוג בתהלוכות גדולות. התערוכות הגדולות בעולם נערכות בדבלין, ניו יורק, מנצ'סטר וסוואנה. תערוכות נוספות נערכות מידי שנה בלונדון, פריז, רומא, מינכן, מוסקבה, בייג'ינג, הונג קונג, סינגפור, קופנהגן וברוב ערי ארצות הברית וקנדה.

החג הנו חג נוצרי קתולי, הנחוג גם על ידי מאמיני כנסיית אירלנד, ועל כן אם הוא חל ביום ראשון הוא נדחה ליום למחרת, וכן אם החג נופל במהלך תקופת התענית מותר באותו יום לאכול בשר. אם החג נופל במהלך השבוע הקדוש, החג נדחה ליום שני הראשון לאחר חג הפסחא.

חגיגות יום פטריק הקדוש בצורתן הנוכחית - של תהלוכות רחוב גדולות החלו בסוף המאה ה-19, בעקבות עליית תחושת הלאומיות ברחבי אירופה וארצות הברית באותה עת.

בשנות ה-90 של המאה ה-20 החליטה ממשלת אירלנד להפוך את החג לפסטיבל לאומי, והפסטיבל הראשון נערך ב-1996 ונחוג רק יום אחד. במהלך השנים התארך הפסטיבל ומאז שנת 2000 מדובר בפסטיבל שנמשך ארבעה ימים.

החגיגות הגדולות באירלנד נערכות בעיר דאונפטריק בה נקבר הקדוש. חגיגות מחוץ לאירלנד

חגיגות יום פטריק הקדוש בארצות הברית עולות בהיקפן על החגיגות באירלנד עצמה. [דרוש מקור] החגיגה הראשונה של יום פטריק הקדוש ביבשת אמריקה אירעה בבוסטון ב-1737. החגיגה הראשונה של היום בניו יורק אירעה ב-1756 בפאב בשם "הכתר והאטד (The Crown and Thistle Tavern)". כיום התהלוכה הראשונה בעיר התרחשה בשנת 1762, וכיום בתהלוכה צועדים למעלה מ-150,000 משתתפים. התהלוכה צועדת לאורך חמישית מאורכו של האי מנהטן וצופים בה למעלה משני מיליון צופים, העומדים משני צידי השרדה החמישית. בעשרים השנים האחרונות עוררה התהלוכה ויכוח פוליטי מאחר שהמארגנים אסרו על השתתפותם של הומואים ולסביות בתהלוכה. פעילים הומוסקסואלים נהגו לשכב על הכביש על מנת לחסום את מהלך התהלוכה לאות מחאה. בשנות ה-80 וה-90 של המאה ה-20 נעצרו בכל תהלוכה מאות מפגינים, אולם מספר המפגינים ירד בשנים האחרונות, מאחר שבתהלוכה מקבילה הנערכת ברובע קווינס של העיר מותרת השתתפותם של ארגונים הומוסקסואליים.

התהלוכה העיקרית מנהלת על ידי ארגון ההיברינאים העתיק (AOH) [1]. בשנים בהם החג חל ביום ראשון, מוקדמת התהלוכה הנערכת בעיר ניו יורק ליום שבת ה-16 במרץ הקודם ליום פטריק הקדוש. כמו כן, במקרים בהם נופל החג בתענית נדחת התהלוכה בשבוע (אירוע זה אירע לאחרונה בשנת 1913).

התהלוכות העיקריות הנערכות בארצות הברית:

תוכן עניינים

ובמסגרת מאבקם אף השפיעו על נתיב מסילת ברזל מתוכננת כך שלא תפריע לפורח בגבעה.

לגדל רותם בגינה - על פי הבדואים הרוותם קשור לסוד החיים והאהבה. מנהג הוא לקשור את ענפי הרוותם לנחש על פיהם את אריכות הימים. אם יבולו לאט לאט מצפה לקושר אריכות ימים.

ולעניין הגינה - הרוותם הוא שיח לבן הפורח בשפע של ענני פריחה לבנה בחורף בין פברואר לאפריל, בקיץ מראהו יובשני. קצב הצמיחה שלו מהיר והוא מגיע לגובה של עד 3 מטרים ולקוטר של עד 2.5 מטרים. זהו צמח מצוין וחזק שאינו זקוק להשקיה באזורים שיוורדים בהם מעל 250 מ"מ גשם בשנה. הוא יכול לגדול כמעט בכל האזורים בארץ: בהר, בשפלה, באזור החוף, בבקעה ובנגב. עמיד מאוד לתנאי שטח קשים כמו חולות, או קרקע מלוחה אך רגיש לחוסר ניקוז. הרוותם זקוק לשמש מלאה.

שדות של אירוסים

לדבר עם ילדים על התאמת צמחים למדבר - החיים במדבר אינם קלים. לכל אורגניזם החי במדבר יש התאמות מיוחדות כדי לשרוד את התנאים הקשים כך גם לצמחים החיים במדבר שהרוותם הוא אחד מהם.

התבוננו בגבעול של רותם שהוא גמיש, ירוק וכמעט חסר עלים וחשבו, כיצד הוא מותאם לחיים במדבר??

ראשית מספר מילים לגבי ההטמעה (פוטוסינתזה). לצורך ההטמעה - תהליך שבסופו נוצרים סוכרים - נפתחות הפיוניות, שהן חרירים קטנים באפידרמיס של הצמח. דרך הפיוניות נכנס פחמן דו חמצני המשמש לבניית סוכרים. תהליך המתלווה לפתיחת הפיוניות הוא איבוד מים מהצמח שהיא הבעיה העיקרית של צמחי מדבר. כיצד מתמודד הרוותם עם הבעיה? לרוותם עלים מעטים וקטנים הנושרים לקראת עונת היובש. מה שהופך את הגבעול הירוק שלהם למטמיע. כיצד אם כן נכנס פחמן דו חמצני אך יציאת המים מאותו הפתח מצומצמת? לרוותם גבעול קסרומורפי - לאורך ענפיו הירוקים נראים חריצים וצלעות, בחתך רחב של ענף נראה כי הפיוניות נמצאות באפידרמיס המרפד את החריצים והן מוגנות על ידי שערות. יצירת מיקרואקלים לח בחריצים מאט את תהליך יציאת המים.

על פי האגדה, לימד פטריק את אנשי אירלנד על השילוש הקדוש והדגים זאת באמצעות עלה התלתן המשולש, שהפך מאז לסמלה של אירלנד.

פטריק נפטר ב-17 במרץ 491 (על פי חוקרים מודרניים) ויום זה הפך לחגם הלאומי של האירים - "יום פטריק הקדוש".

בעקבות ולנטיין והרוותם נבקר בגבעת חומרה בה פורח כעת רותם המדבר, נגדל רותם בגינה ונשוחח עם ילדים על התאמות של צמחים כמו הרוותם למדבר.

להשתמע, ענת

www.madmony.co.il
Anat@Madmony.co.il

אתר אינטרנט:
דואר אלקטרוני:

זהו פטריק

לבקר בגבעת חומרה - אמנם גבעת חומרה היא מקום משכנו של אירוס הארגמן, צמח נדיר ומוגן הפורח בעונה זו, אך המלווה העיקרי שלו המקיף אותו בעננים לבנבנים הוא הרוותם. איך מגיעים? אפשר ממחלף גן רווה - כביש 4 אשדוד-ת"א או מכביש 431. פונים לצומת עין הקורא בצומת זו פונים מערבה לקיבוץ פלמחים בכביש 4311. לאחר 4.5 ק"מ, מעט לפני הפניה החדה והמעבר מתחת לגשר מחנים את המכונית במגרש חניה מאולתר ועולים רגלית לגבעה.

הגבעה שהיא חלק מרכס הכורכר של מישור החוף, הינה אחת הניצולות האחרונות בארץ עם הצומח הטבעי. אבן הכורכר מהווה בית גידול לפרחים ייחודיים, ביניהם אירוס הארגמן מין אנדמי למישור החוף המצוי בסכנת הכחדה. המסלול על הגבעה קצר וקליל ומתאים למשפחות. למעט רותם המדבר ואירוס הארגמן פורחים בתקופה זו גם כלנית מצויה, פרג אגסני נורית אסיה ועוד רבים אחרים. כדאי לדעת כי הגבעה מהווה דוגמה לפעילות ציבורית לשמירת טבע. ביוזמת המועצה האזורית גן רווה לקחו בשנת 2005 תלמידי כתה ז' של בית הספר של המועצה את הגבעה תחת חסותם. התלמידים ניקו אותה מהלכלוך והסדירו את מסלולי הליכה שעוברים בה. פרט לפעילות בגבעה עצמה, התלמידים פועלים להכרזת הגבעה כשמורת טבע